

2. Кузнецов О.М. Сучасний стан та перспективи розвитку галузі олійних культур в Україні з урахуванням світового досвіду // Економіка АПК. — 2012. — №27. — С. 33-35.

4. Невлад В.Ф. Сучасний стан і механізм функціонування ринку насіння соняшнику // Економіка АПК.-2015. -№44.-С.98-101.

5. Побережна А.А. Формування світового і вітчизняного ринків олійних культур // Економіка АПК. - 2011.- №18. -С. 91—96.

КУК О.С.*

*Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОЩУВАННЯ СОНЯШНИКУ В УКРАЇНІ

Постановка проблеми: В Україні вирощування соняшнику традиційно посідає одне з головних місць у розвитку сільського господарства. Ця галузь має пріоритетне значення в забезпеченні продовольчої безпеки країни і формуванні бюджету країни, а також є важливою експортною культурою. Швидкі темпи росту споживання призвели до того, що в аграрному секторі України відбувся різкий перерозподіл посівних площ на користь олійних культур, де основну роль відіграє соняшник. Особливо актуальною залишається необхідність удосконалення технології вирощування соняшнику та визначення особливостей формування його продуктивності.

Аналіз останніх публікацій: Проблеми ефективного вирощування сільськогосподарських культур та підвищення ефективності виробництва насіння соняшнику і продукції його переробки висвітлені в працях відомих вчених Н.П. Олександрова, А.І. Барбашина, В.Д. Гончарова, М.Г. Дворянкина, В. П. Заслонкіна, П.Д. Половінкіна, К.С. Тернових та інших [2, с.49-51; 3, с.88-94]. У дослідженнях вчених вивчалися і аналізувалися різні аспекти діяльності олійножирового комплексу, його галузей в різні періоди розвитку держави, розглядалися проблеми організації вирощування соняшнику, а також пропонувалися теоретичні й практичні рекомендації з удосконалення технології виробництва.

Виклад основного матеріалу:

Для аграрного сектору України соняшник є важливою сільськогосподарською культурою, адже соняшник є високопродуктивною рослиною та з економічної точки зору дуже вигідним для вирощування. В Україні соняшник вирощують в усіх регіонах, проте найбільше в південних та центральних областях.

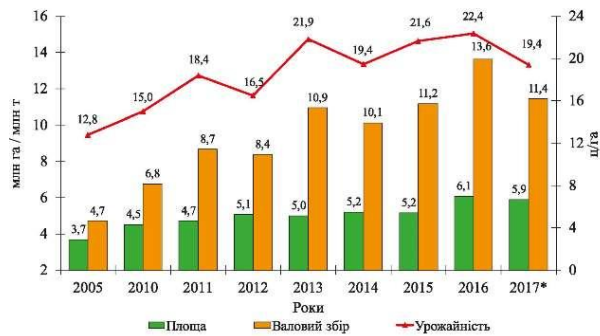
У 2018 році згідно аналітичній інформації прогнозується збільшення площі посіву соняшнику до 6,4 млн. га по всій території України, що на 5% більше за показник минулого року. Виходячи з цього у поточному році потенційний валовий збір даної культури очікується на рівні 15 млн. тонн, що буде на 10% більше за показник минулого року.

Майже третину грошових надходжень сільськогосподарські товаровиробники одержують від реалізації соняшнику. За останні десятиліття виробництво цієї культури зросло в 7–8 разів. У 2017 році в середньому було отримано 19,4 ц/га, що нижче рівня 2016 року на 13,3%. При цьому збирання врожаю проводилося з площі 5,9 млн га. У поточному ж році планується отримати 23,5 ц/га.

---

* Науковий керівник –Харчевнікова А.С., ст.. викладач

Рис.1 Динаміка виробництва соняшнику в світі

Зацікавленість виробників до соняшнику пояснюється високою його рентабельністю. При традиційній технології вирощування культури загальні витрати на 1 га в минулому році в середньому становили 13,5 тис. грн. Це в свою чергу дає можливість Україні займати лідируючі позиції у списку експортерів продукції в світі.

Але незважаючи на значні досягнення дана галузь потребує нових ідей та зусиль для отримання високих показників. Для отримання більш якісних показників аграріям необхідно провести ряд заходів, виконання яких призведе до покращення стану олійного підкомплексу шляхом інтенсифікації виробництва.

Можна виділити такі основні напрямки підвищення ефективності вирощування соняшнику:

- оптимізація регіонального розміщення посівів культури, виходячи з біологічних особливостей, технології вирощування, підбору ефективних засобів захисту;
- дотримання правил сівозмін;
- застосування інтенсивної технології вирощування і збирання, для зниження витрат на одиницю продукції;
- вирощування високоврожайних гібридів
- використання раціонально укомплектованих машин для обробки та збирання врожаю.

Висновки: Підвищення економічної ефективності виробництва й переробки соняшнику є складною та різнобічною проблемою. Для її вирішення необхідним є комплексний підхід, який буде торкатися економічних, організаційних і агротехнічних питань і дозволить забезпечити зростання обсягу виробництва, підвищення якості насіння, приріст урожайності та, як наслідок, підвищення конкурентоспроможності української продукції як на внутрішньому ринку, так і на міжнародних.

Література.

1. Пітик О.В. Виробництво соняшнику в фермерських господарствах / О.В. Пітик // Економіка АПК. – 2017. - №45. – с.55
2. Суліма М.І. Економічна ефективність виробництва продукції в сільськогосподарських підприємствах / М.І.Суліма // Економіка АПК. – 2017. - №43. – с.94
3. Кучеренко С. Ю. Організаційно-економічні засади ефективного виробництва соняшнику в Україні. Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди / С. Ю. Кучеренко // Економічний вісник університету. – Вип. № 24/1. – 2015. – С. 45–48.
4. Лисогор В. М. Неформалізований аналіз інноваційних механізмів державного регулювання виробництва насіння соняшнику / В. М. Лисогор //
5. Федоряка В. П. Ефективність виробництва і реалізації соняшнику в Україні / В. П. Федоряка, Л. А. Бахчиванжи, С. В. Почколіна / Вісник соціально-економічних досліджень. – 2013. – № 41 (2) – С. 139–144.
6. В Україні росте попит на високоолеїнову соняшникову олію [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://agravery.com/uk/posts/show/v-ukraini-roste-popit-na-visokooleinovu-sonasnikovu-oliu>

